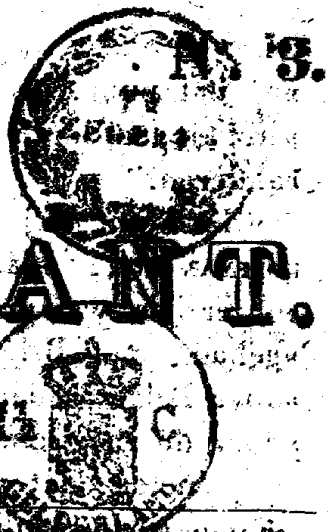

ARBEIDERSCHOUWROUW SCOURANT.

WOENSDAG 6 JANUARI.

De prijs dezer Courant, die geregeld vijfmaal weke wordt uitgegeven, en wel op Dingsdag, Woensdag, Donderdag, Zaterdag, en Zondag, is 1/5 in de drie maanden.

De prijs der Advertentien... regels, / 1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

Berichtingen uit de Tweede Kamer. — Adres van antwoord. IV.

De heer HOFFMAN nam deze gelegenheid te baat, om te wijzen op de lafhartigheid der mannen, die het geheel beter overziende, der strijd ontwijken, zoodra zij te duchten hebben, dat hun zonden register hun zal worden voorgehouden, en zij zich zonden moeten verdedigen, anders dan door lofspraken op zich-zelfen te houden, of zich door hunne parassiten te doen bewieroken. Hij is ten derden male, zeide hij, dat over het adres van antwoord in deze vergadering wordt be- raadshagd, zonder dat een eenige minis- ter zich verwaardigt daarbij tegenwoor- dig te zijn. Ik wil niet onderzoeken waaraan die afwezigheid van Hanne Ex- vooronderstelling... Excellen- tien zouden terugdeinzen voor de door ons te vragen inlichtingen, het is, in- tusschen, te bejammeren, dat wij die nibeten missen... welke ons van de aanspraak... duidlijk genoeg zijn om daarover... te oordeelen, welke wij... inschikking... ministers, zoodra... en zagen, dat die... althans... Het tractaat met België, waardoor... ons inrens, de... van die mo- gendheid... is het... het... op een... te... Maar de... heer Hoffman,

Hebt gij dan niet die schitterende, juri- disch-philosophisch-ecconomica-politisch- diplomatische artikels, van het »van allen vreemden invloed onafhankelijke» blad gelezen? Hebben zij u niet overtuigd, deze diepzinnige redeneringen, uit de Bel- gische bladen overgenomen, om den Ne- derlander aan te toonen, dat men de nationale eer nooit te duur kan koopen? Helaas! dat wij het zeggen moeten! De heer HOFFMAN had ze gelezen — en — zij hadden hem niet overtuigd! »Hélas! oui, vous avez lu tout cela,» (arme mijnheer HOFFMAN! welk eene corvée!) »vous ne pé- chez même pas par ignorance; votre propre savoir ne nous permet pas de trouver au moins cette excuse à votre EGAREMENT!» De heer HOFFMAN is niet begaafd met Ne- derlandsehen zin! Voor hem zijn die, voor alle landskinderrijken gulden woor- den, *brava tropéris* geweest. »Ik heb,» waagde hij het te zeggen, »dat tractaat door slechts eene stem hooren verdedi- gen,» (nu ja, maar dat was dan ook eene wat kostelijke stem!) »en dat is die »van het zögenoemd orgaan der rege- ring, en, wel, onder anderen, uit het oogpunt, dat de nationale eer daarbij was behouden. De nationale eer, Edel Mogende Heeren, is gelukkig bij derge- lijke daden harer ministers niet betrok- ken, maar ongelukkig is er de nation- ale welvaart mede getroefd, en door het veronachtzamen, om niet te zeggen stelselmätig ondermijnen der middelen van haar bestaan, door het overleveren van haren handel, door de ministers-zelven weene eerste voorwaarde van bestaan voor Nederland genoemd, aan vreemden, wordt de nationale welvaart op het spel gezet. Onze ministers, zeide de heer HOFFMAN, hebben, door zoodanig tractaat met Bel- gië te sluiten, ten hoogste inconsequent gehandeld. De représantes waren zeiden wij, om België te dwingen, tot het ver- leenen van gunstiger voorwaarden aan Nederland. De heer VAN NELLE, die reeds vroeger aan de Kamer verzekerd had, dat hij niet zoo geheel onbekend was, met de gezonds begrippen der staats- huishoudkunde, die sommigen schijnen te hebben voorondersteld, stelde de ambtelings secretaris, met de boodschap, dat hij en zijne leermeesters in de staats- economie op land aangeslagen, en dat hij, in zoodanig geval, ook zoodanig recept

veroorloofden. En wat was nu de uit- slag van het gesloten tractaat? — dat Ne- derland aan België »belangrijke, ja on- »begrijpelijke concessien heeft gedaan.» De heer HOFFMAN wees nog op de on- gerijmdheid, dat de koning alléén bij tractaat kan veranderen, wat hij niet dan gezamenlijk met de Staten-Generaal bij de wet had kunnen vaststellen. De heer HOFFMAN meende, dat dit was, of in strijd met de grondwet, of, (het de grondwet zoodanige ongerijmdheid toe), eene nieu- we drangrede om over te gaan tot eene herziening der grondwet. »De regering heeft gemeend, en te regt, geen tarief van in-, uit- en doorvoer, zonder za- menwerking der wetgevende magt, in zijn geheel te kunnen daarstellen; en kort na »de daarstelling van dat tarief bij de wet, »begrijpt de regering, het daarbij bepaal- »de, buiten en tegen den behouden wil »van eenen der takken van wetgeving, te »kunnen veranderen; en dat niet tijde- »lijk, maar bij een tractaat voor ver- »den jaren, en daarenboven nog het regt »te hebben, om bij een der artikelen van »dat tractaat het grondwettig prerogatief »van de Tweede Kamer der Staten-Generaal (artikel 114 der grondwet) geheel »uitsoir te maken. De stellers van de »grondwet zullen, bij het verleenen van »het regt van initiatief aan de Tweede Ka- »mer, toch wel gemeend hebben, dat het »gebruik maken daarvan tot voor het »vaderland nuttige gevolgen zoude kun- »nen leiden, maar niet, dat men eenig »gevolg van dat gebruik onmogelijk zou- »de kunnen maken, zoo als nu door ar- »tikel 24 van het tractaat is geschied; »want voorondersteld, dat de Tweede Ka- »mer het in het algemeen belang nuttig »oordeelde, de vermindering der invoer- »regten der in artikel 24 van het tractaat »genoemde waren algemeen voor te stel- »len, en de Eerste Kamer dat voorstel »sondersteunde,» (er behoort eene sterke verbeeldingskracht tot zoodanige vooron- derstelling!) »dan is de koning door ar- »tikel 24 reeds vooral gebonden, om »zoodanig voorstel zijne goedkeuring te »weigeren. Zoude hiern niet een nieuw bewijs gegeven zijn van de noodzakelijk- heid, om artikel 57 der grondwet in handen anderen zindan dien der regering »aan te leggen en alle overkomsten, »welke in de regten der wetgeving in- grijpen, aan de goedkeuring te onder- »werpen.»

ving te onderwerpen, of de grondwet op dat punt, als tot ongerijmde gevolgtrekkingen aanleiding gevende, te veranderen?"

"Het komt mij voor," zeide de heer HOFFMAN nog, "dat de onderhandelaren onzerzijds wel groot verlangen hebben gehad met België te schikken, of de door België gedane concessien zijn hun door de Belgische diplomaten zoo breed uitgemeten, dat zij er als door verblind zijn geworden; daar, (wanneer men de beantwoording inzielt op het voorloopig verslag der Kamer bij het tarief), thans blijkt, dat zij voor het Belgisch traktaat hebben opgeofferd, wat de Nederlandsche handel niet kon verkrijgen." Maar toen was ook niet de nationale eer in het spel, die men niet te duur kan koopen!

Ten slotte maakt de heer HOFFMAN eene vergelijking tusschen Nederland en de Nederlandsche het geheel beter overziende mannen van 1751 (toen WILLEM IV aan de Staten-Generaal zijne bekende propositie deed,) en Nederland met de Nederlandsche het geheel beter overziende mannen van 1846, welke voor de laatsten juist niet zeer vleijend uitvalt. "Ik wil hier geene vergelijking maken tusschen de staatslieden van dien tijd en de tegenwoordige raadslieden der kroon; maar indien het toen niet overbodig gerekend werd, kundige en ervaren mannen van het vak te raadplegen, zoude dit mijnes inziens, in onzen tijd wel even dien verwaarloosd te worden. Wanneer het betreft het toestaan of weigeren van een beurtveer, worden de betrokken Kamers van Koophandel gehoord, maar bij het daarstellen van handelstarieven worden hunne adviizen niet gevolgd, en bij het maken van handelstractaten worden die niet eens gevraagd! Wanneer men de handelwijze onzer bestuurders en den achteruitgang onzer commercie en algemeene welvaart gadeslaat, — dan voorzeker ziet men een groot onderscheid in de behartiging ook der materiële belangen van het volk tusschen die tijden en de onze."

De verouderde begrippen van den heer CONVERSCHEN hem te doen wanhopen, om althans op dit punt, eenige vruchten van zijne ideeën te plukken. Tewijl dus de heeren VAN PANHUIS EN VAN TWIST hunne verborgene talenten scherpten, om nieuwe laweren op het veld der parlementaire discussie te oogsten, en hunne welsprekendheid voor waardiger onderwerpen spaarden, — offerde de heer DE MAN zich op, om de eer dier zoo hard aangevallen periode te redden. De heer DE MAN verzekerde, dat men zich zeer vergiste, wanneer men dacht, dat de commissie met die phrase iets had willen zeggen. Het waren — meende de heer DE MAN — zeer onschuldige woorden, die volstrekt niet de bedoeling hadden van iets te beteekenen. Men zou zeer verkeerd doen, wanneer men zich die woorden eenzijdig aantak; zij waren volstrekt niet bestemd om iets goeds of iets kwaads te weeg te brengen. "De

"Kamer heeft haar oordeel over de overeenkomst met België opgeschort." (Het opschorten des oordeels schijnt bijval te vinden bij onze Eeal Mogenden.) "Dit was het standpunt, waarop de commissie zich geplaatst zag, en zij heeft, in hoofde daarvan, getracht, het antwoord op de 4de paragraaf van de troonrede in zoodanige bewoordingen te stellen, dat er noch een goed, noch een afkeurend oordeel over het tractaat werd uitgesproken." De commissie heeft gemeend, dat zij toch wel in allen gevallen den wensch mogt uiten, dat het tractaat met België ons goed mogt bekomen. Zeker; zelfs onze ULYSSES-VAN SON veroorlooft der vertegenwoordiging wenschen voor toekomst te vormen."

De heer VAN ROSENTHAL, onvermogen om den diepen zin dezer argumenten te vatten, en de gepastheid in te zien, van, op het voorbeeld der Kamer, zijn oordeel op te schorten, en "noch goed noch af te keuren," had de stoutmoedigheid, om ook nu nog, nadat de volstrekte onschadeijkheid der phrase gebleken was, het voorstel van den heer HOFFMAN te ondersteunen. Zelfs zou het geerde lid — wanneer men ten minste de Staats-Courant kan vertrouwen — zich hebben laten ontvallen, dat, bij de uiting van eenen wensch, toch altijd de mogelijkheid van deszelfs vervulling voorondersteld moet worden. Maar zulke gewaagde vooronderstellingen, — de mogelijkheid, dat hunne wenschen zullen vervuld worden — spiegelt de Kamer zich niet voor. Zij haastte zich, met overgrote meerderheid, het amendement te verwerpen, en de onschuldige, niets beteekende paragraaf aan te nemen.

Buiterslandsche Berigten.

DUITSCHLAND.

Frankfort, 28 dec. Berigteron kwam de heer Ernst von Schwarzer, hoofd-redacteur der dagbladen van de Oostenrijksche Lloyd te Triest, welke de jongste Duitse overland-mail in dat ongehoord korten tijd van 97 uren van Triest naar Londen overbragt, op zijne terugreis van Engeland en Holland door onze stad. De heer von Schwarzer heeft het naar te voorzien is, uitvoerbaar plan om de eerstvolgende proefreizen met den Oostindisch-Duitschen overlandpost, in plaats van over Mainz en Mainz, in de wintermaanden op den Mainz-Nieborger spoorweg, door Frankfort, Wiesbaden, Langenscheidt, Bad-Ems naar Koblenz en verder te herverketteligen, waartoe reeds de noodige maatregelen zijn genomen. Reeds in de eerstkomende dagen zal deze overlandpost door onze stad komba. Dit is een zeer belangrijke, deze nieuwe handels- en fabriekstend met Oostindien en de geheele Levant over Triest, open, voor Duitschland worden zal, dit zullen wij ons tot nadere gelegenheid voorbehouden. Voorloopig deelen wij hier mede, hoe men de Amsterdamsche deze, onderneming denkt. Het volgende meldt daarentrent de Kölnische Zeitung: "Amsterdam, 29 dec. Onze dagbladen schijnen tegenwoordig meer op de stemmen uit Duitschland dan op die uit Frankrijk te letten; zij plaatsen haast met de onderneming van eenen Duitse overlandpost met het Hollandse standpunt te beschouwen en wijzen op de voordeelen welke door eene snellere, van Engeland onafhankelijke correspondentie met de Oostindische koloniën worden kan verwacht worden. Naar wij verstaan, is de Duitse overlandpost en zal zij mede in februari plaats grijpende laatste proefreis hare be-

rigten over Keulen regstreeks tractaat te verlaten. Intusschen zullen al deze plannen eerst dan tot volle zekerheid en wezenlijkheid komen, wanneer alle spoorweg-lijnen op de Triest-Rijn-route zullen gelegd zijn. De Franschen spoeden zich met het leggen van hunnen Marsiller weg en in Duitschland is het lot der lijnen van Aachen naar Düsseldorf, van Bonn naar Bonn, van Breda over Karlsruhe naar Stuttgart, van Bam naar Augsburg, van Munchen naar Bruck aan de Mur, nog ver van beslist. De laatste komt ons voor, de belangrijkste te zijn, en indien de Weener correspondent in de Allgemeine Zig. wel onderrigt is, zoo bestaat er, eindelijk, het nitzigt op derzelve verwezenlijking. Daarmede zou ook de aanstoot voor de andere spoorwegen op deze lijn gegeven zijn en wij zouden ons met een menigte bloeyende Duitse steden, met Italië en het Oosten in betrekking gesteld zien: — een voordeel, hetwelk zich voor's hands niet dan nog slechts bij veronderstelling laat berekenen. Tot onze groote verbazing schrijft men ons uit België, dat de nieuwe minister der openbare werken, de heer de Bayay, ondanks het bestaande verdrag met den Oostenrijkschen Lloyd, de verdere gereedmaking van eenen afzonderlijken spoortrein, van Verviers naar Ostende, nitdrukkelijk zou gewild hebben en dat de berids stappen zouden gedaan zijn, om deze aangelegenheid in de Kamer der Representanten ter sprake te brengen. Wij kunnen u uit goede bron mededeelen, dat deze omstandigheid het wederopkomen van het reeds vroeger aangerorde ontwerp eens spoorwegs tusschen Dusseldorf en Vlissingen krachtig te hulp komt; en wij gelooven, dat deze laatste zeehaven in staat is, zoo groote verdeelen voor de snelle afvaart en landing aan te bieden, dat de kleine omweg daardoor ligtelijk goedgemaakt zou kunnen worden." (Frankf. Journ.)

PRUISSEN.

Duren, 30 dec. Aangaande het in de slagen opgehouden lijk, verneemt men nog de volgende bijzonderheden. De kleederen, welke het lijk adakel, schijnen niet aan hetzelfde toe te behooren, maar eerst later aangetrokken te zijn. Daar de vermoorde door niemand herkend werd, heeft men het lijk op het stadhuis openlijk ten toon gesteld. Hier werden de laarzen en de ketel van koper herkend, welke den koper opgat. Eene huiszoeeking bij dezen, zijnde een tegelbakker, deed een paar nieuwe laarzen en eenen nog nieuwen mantel, welke ook nog andere kleedingstukken, welke ook aan de misdadiger ten verloop waren aangeboden, vinden. Daar ook nog andere omstandigheden het vermoeden tegen den tegelbakker versterkten, werd hij in hechtenis genomen.

ENGLAND.

Londen, 2 jan. Sir R. Peel heeft zijne volgeringen, als gewoontlijk, doen aanschrijven om bij de staatsrekeningen van het Parlement tegenwoordig te zijn. Men besluit hieruit, dat hij zich weder aan het hoofd der oppositie zal stellen. — Bijzondere berigten uit Parijs bevestigen, dat Lord Normanby er bij den koning over geklaagd heeft, dat het protest van Frankrijk, in de zaak van Krakau, niet is medegedeeld; en dat, bij het toespreken van den koning op nieuwjaars-dag, alle aanspeling op het huwelijk van den hertog van Montpensier, zou worden nagelaten, zoodat om den vertoegenwoordiger van Engeland eene verandering te zoeken; die hij niet gemacht heeft, maar uit een gevoel van kieschheid en hoffelijkheid.

FRANKRIJK.

Parijs, 2 jan. De leden spreken van de mogelijkheden, welke de redactie van de rede tot den koning, die door de minister van binnenlandse zaken van het corps diplomatique ingesproken is, gevonden heeft. Natuurlijk is de minister van binnenlandse zaken de deputatie, en naar men dacht, had hij alle stellige voorstellen te kunnen geven, om zijne taak te volbrengen. De officiële toespraak de minste regeringsverandering bevatte op het huwelijk van de prinses met den hertog de Montpensier. De minister heeft ook gemeend den middelweg te moeten volgen; dien de minister heeft ingelagen; hij

heeft alleen de in de toespraak gebruikte woorden: *Huiselijke Prinses* herhaald, daar hij ongeveer vijfde maal op nieuw dezen tot onbetreftendheid aan den Engelschen gezant wilde verschaffen. Nimmer schijnt het antwoord des konings op de toespraak van den pauslijken ambassadeur gevolgd te zijn geweest. Het oorspronkelijk artikel in de *Moniteur* niet spreekt. De koningin heeft de hertogin van Montpensier bij de hand genomen en haar aan al de leden van het corps diplomatique voorgesteld, waaronder zich ook lord Normanby bevond, welke zich overigens hierbij zeer betamelijk en beleefd betoond heeft.

Binnenlandsche berichten.

Amsterdam, 4 jan. Van eene zijde, welke wij als goed onderrigt mogen beschouwen, wordt ons medegedeeld, dat een ontwerp van wet, bepalende de regten van in-, uit- en doorvoer van granen, ter vervanging van het schaalstelsel der wet van 1835, op dit oogenblik bij den raad van state aangehangig is. Men meent te weten, dat bij dit ontwerp een matig, vast recht ten grondslag is gelegd.

Het is niet groot gevoelen, dat wij dit bericht mededeelen. Wij beginnen nu hoop te voeden, dat eerselang de doodklok over de *werderfelijke graanwet* zal geluid worden: het zal voor het Nederlandsche volk een feestgeluid zijn.

Wij willen ons echter niet te vroeg verheugen. Een matig, vast recht is eene uitdrukking van wijden omvang. De heere welkom ook een zeer matig vast recht ons zijn zal, wij achten, dat, in de tegenwoordige omstandigheden, de billijke eischen des handelds, der nijverheid en der algemeene welvaart niet voldaan zijn, ten zij door eene geheele afschaffing van elke belasting en belemmering van den in- en uitvoer van granen.

(A. C.)

Δ's Gravenhage, 3 jan. Terwijl men, ter erfanging van de beproefing van buitenlandsche zaken, voortgaat met het verbod te verspreiden, dat de heer van de *Wiering* verlangd zal aftrieden, vroeg dezer dagen de heer van de *Wiering* generaal de vrede diplomaten aan voortvoerende oeffening: *Est-il vrai, général, que vous songez à vous retirer des affaires, pour aller planter vos choux?* Waarop sieur JAMES antwoordde: *Je vous prie de croire, monsieur, que j'aurai un jardinier pour cela.*

De *Wiering* heeft, bij vonnis van heden, den heer A. van Bavenvoorde, redacteur van de *Burger*, vrijgesproken van de aanklacht van laster tegen den heer inspecteur-generaal der registratie; en bij een tweede vonnis denzelven niet schuldig verklaard aan hoorn of belediging door woorden, enz. tegen den heer Box, op grond van artikel 375 van den *Code Penal*, veroordeeld tot eene geldboete van 50 en in de kosten.

— Bij Z. M. besluit van 21 december 11, no. 45, is benoemd tot kantonregter te Wageningen mr. D. A. Bismont, thans griffier bij hetzelfde kanton geragt.

Bij een ander besluit van 1 januarij, no. 65 is benoemd tot regter in de arrondissement-regibank te Appingadam jhr. mr. B. J. de Wever van Adward, thans regterplaatsvervanger in dezelfde regibank.

Naar men verhoort heeft Z. M. den heer van A. van Gemen, op deszelfs verzoek, eene ontlasting als vice-president van de arrondissement-regibank te Rotterdam, zoodat er nu weder twee regters in dat arrondissement zijn, te weten den heer van Gemen en de heer van Gemen, welke beiden de gevolge van het eertijd ontslag, van den heer van Gemen verleend.

De heer van M. den koning behaagd, aan het bestuur der *Vereniging tot bevordering van de pachten*, onder de *Gravenhage*, eene bijdrage, ter bevordering van het dagmeek dier vereeniging, te doen toekomen.

De *Wet* waarde heer *Tinners Verhoeven* heeft in ons stedelijk dagblad, het volgende bericht doen plaatsen.

De ondergeschikte regter, die eendrachtig met de overheden op de verordeningen die uit Noord- en Zuid-zeer, door een onder de *Gravenhage*, als hij niet gehoord wordt, dat een *verkoop*, door de bijzondere berichten van den heer van Gemen, die in ons vaderland, zoodat er nu weder twee regters in dat arrondissement zijn, te weten den heer van Gemen en de heer van Gemen, welke beiden de gevolge van het eertijd ontslag, van den heer van Gemen verleend.

dit *gebed* sulen de giften, die hier reeds ontvanger zijn, en die men nog inspannen zal, later worden opgegeven.

Gronlo, 30 dec. Een bijzondere brief-wisseling meldt het volgende: Het zal wel te eene hooge mate uwe verwondering opgewekt, en misschien uwen twiifel hebben gaande gemaakt, dat er zich alhier in de *grorgelijke* historie van den kapellaan *Gepkens*, een *caand* heeft opgedaan, welke altes voor *Zeerw.* op zich neemen en zich-zelfen aanklaagt. Ik moet u echter tot mijn innigste overtuiging zeggen, dat daar een zeer *min* *reukje* aan is. De beroovolle en edelmoedige *remlacant* wist, ter plaatse omstreeks het moordtooneel gebracht, op geene duizendschreden na, het bosch aan te wijzen, alwaar hij NB. beweerde, het schelmstuk volbragt te hebben. Ook zegt men, dat een van 's mans naaststaanden bereid is, eenige inlichtingen te geven, die dat geheele oazinnige verlossings-plan voor den kapellaan ten eenemale den bodem zullen inslaan. Kwaadwilligen hebben getracht van dit alles eene *religie-zak* te maken en beschuldigen in het geheim onzen regtvaardigen en onpartijdigen kantonregter, den heer mr. H. J. Swaving, in dezen niet naar plicht en geweten gehandeld te hebben, gaande in haane lage en verachtelijke handelwijze zelfs zoo ver, van in paskwitten en straat-deunen de maatschappelijke levenswijze van den achtbaren man aan te tasten; het betere gedeelte van *Greenlo's* inwoners heeft, echter, van het begin af, regt gedaan over zulk een voortgaand schandaal en stelt het zich tot plicht en genoege, den uit zulke sluiphoeken aangevallen kantonregter hoe langs hoe meer blijken te geven van onbepaalde hoogachting, welke ZEd. dan ook, zoowel in zijn burgerlijk leven als in zijne belangrijke ambtsbetrekking, geen oogenblik heeft opgehouden te verdienen. De openbare meening, indien aan dezelve eene verkeerde rigting gegeven wordt, is toch inderdaad geen *vox Dei*. Het mishandelde slagtoffer, *Maria Wiering*, vertoont zich, uit angst, nauwelijks op straat, en wordt, even als hare bloedverwanten, als de pest geschuwd, welke onchristelijke handelwijze tot zelfs in Gods heiligen tempel wordt voortgezet, daar zij ook op die plaats als *paria's* van *Greenlo* ontweken worden.

PS. Men zegt, dat er in de vorige week door *Maria Wiering* eene klacht is ingeleverd tegen *Jan ter Linden*, welke, door zich als den schuldige aan den voorgenomen moord op te geven, *per se* genoemde *Maria Wiering* van valsche getuigenis onder eede beschuldigt.

(L. C.)

Arnhem, 4 jan. In de *Parische Corsaire* — een blad waaraan het *Journal de la Haye* zoo menigwerf stukken ontleent — leest men, sinds eenigen tijd regent het handels-verdragen tussehen Rusland en de beschaafde landen van Europa. Die trakaten vermelden uitdrukkelijk, dat vreemde kooplieden (gelijk Franschen, Hollanders) in Rusland al de regten der inboorlingen zullen genieten. Indien dit geene satyre is; zoo is het eene stomheid (*bêtise*). Wat zijn dan de regten, welke een Rus in zijn land geniet? *Ge knoeterd, gehangen of naar Siberie gezonden te worden.* Anders zijn er niet. In ruil van die wonderlijke regten, waarborgen de trakaten aan de Russen, die in Frankrijk en Holland gevestigd zijn de persoonlijke vrijheid, de vrijheid van pers en alle andere voorregten van vrije en beschaafde volken. Zoodanige overeenkomst berispt ons die twee vrienden, de een te paard, de andere te voet. Zie hier eenige voorbeelden, teide de ruiter: het eerste uur zal ik te paard zitten, en zal gij te voet gaan; het volgende uur zal gij wandelen en zal ik rijden. «Rusland is de ruiter» — Men ziet; het *Parische* blad, uit wiens bronnen het ministerieel *Haagsche* dagblad zoo gaarne put, dankt over het *Russische* verdrag volkomen als wij, slechts heeft Frankrijk zich bij deszelfs handelverdrag, eene voordeelen gowaarboerd, welke de heer de *LA SALLE* geheel uit het oog verloor.

Mengelwerk.

Paris.

Gravenhage, 31 dec. 1846. De *Wiering* onder de arrondissement-regibank schijnt bijna bijzonder bezield om voedsel te leveren aan de *Wiering*. Op het befaamde proces over de *Wiering* volgden de procederes tegen den heer van *Wiering*; dubbel betwist, voortset, door

ZIBBY BACHATO's en DURAND's opvolger, mr. BOX, ten tweede, door het publiek ministerie. Mr. BOX beschuldigt den heer VAN BEVERVOORDE van *laster*, omdat deze in zijn geestig dagblad *Asmodee* eerstgenoelden verweet, aan de regering diensten te bewijzen, waarvoor hij, mr. BOX, eene *subvention honteuse* genoot. In alle landen geven dergelijke uitdrukkingen aanleiding tot ontroosting; — de heer BOX heeft het verkieslijk geoordeeld, den heer VAN BEVERVOORDE deswege te ontmoeten voor de arrondissement-regibank. Zal deze nu echter oordeelen, dat het *laster* is, iemand eene *subvention honteuse* te verwijten? — Mij dunkt, iedereen heeft vrijheid, om zijn gevoelen over eene *subvention* der regering te uiten; dezelve min of meer gepast, min of meer vereerd vindende, mag hij dezelve, dunkt mij, naar gelang bestempelen. Daar de *subvention*, indien dezelve gegeven wordt, uit 's lands kas wordt gegeven, betreft het hier eene *publieke aangelegenheid*.

En dat er eene *subvention* aan het *Journal de la Haye* wordt gegeven, — dit is immers door het ministerie-zelf in de Tweede Kamer erkend?

In zijne vervolging tegen het weekblad *de Burger*, beweerde het publiek ministerie, dat een inspecteur-generaal der registratie moet worden beschouwd als eene *openbaar gestelde magt*. Mijns achtens, is een inspecteur-generaal der registratie dood-eenvoudig te beschouwen als een *ambtenaar*. Immers, wat is, in goed Hollandsch, het onderscheid tusschen een *ambtenaar* en eene *openbaar gestelde magt*? De eerste is een *individu*, de tweede gewoonlijk een *lichaam*; gewoonlijk, want somwijlen verstaat men ook door *openbaar gestelde magt* eenen persoon, die *algemeen gezag* heeft; bij voorbeeld een vrederegter, een directeur of commissaris van politie. Zoodanige personen hebben *algemeen gezag*, dat is opzigtens alle burgers zonder onderscheid; een inspecteur-generaal der registratie, daarentegen, heeft slechts gezag in zijne hierarchie over de onder hem gestelde ambtenaren. Hij heeft noch wetgevende, noch regterlijke, noch executieve magt, hij bezit geene der eigenschappen, welke vereischt worden tot het daarstellen van eene *openbaar gestelde magt*.

In het Hollandsch bestaat hetzelfde onderscheid tusschen *ambtenaar* en *openbaar gestelde magt*, hetwelk in het Fransch bestaat tusschen *employé* en *autorité publique*.

Die voormelde uitlegging betwist, zegge: welk onderscheid er bestaat tusschen een *inspecteur-generaal der registratie* en een *ambtenaar*; of wel, bijaldien hij beweert, dat de woorden *ambtenaar* en *openbaar gestelde magt* dezelfde beteekenis hebben, zoo verklare hij, waarom de wet alsdan, in stede van het *ambtenaar* te bezigen, de onduidelijke en in dien zin nooit of schaarsch gebruyde uitdrukking: *openbaar gestelde magt*, gebruikt. *Non sunt pejores laquei, quam laquei legum*; de wetten moeten duidelijk zijn, en bijaldien eene strafwet enige mate dubbelzinnig is, behoort dezelve (dit is een algemeen rechtsregel) steeds ten voordeele van den beschuldigde te worden uitgelegd. Laat dan de wetgeving, des verkiezende, den volgenden dag, eene *duidelijke* wet daarstellen. De Hollandsche taal is rijt genoeg om er zich *ondubbeltzinnig* in uit te drukken. Het ware onzer regterlijke magt waardig, en de natie zou het hoog waarden, indien zij zowetl de wetgevende als de nitverende magt dwong, in Nederland en voor Nederland goed Nederlandsch te spreken.

De opvoeringen der *Tableaux en actions* zijn hier weder aangevangen. In eenen der laatstste kringen stelde men valangs de ontvoering van *Brienne* voor. Bittergrinsden *ACHILLES* en *AGAMEMNON* zich aan, zoodat de laatste er eene ligte ongesteldheid bij opdeed. Het: *Est modus in rebus, sicut certe denique fines*, scheen hier min of meer te zijn vergeten.

Onder de uitstrooisels van den dag behoort, dat de heer de *LA SALLE* nu stellig voorgenomen heeft, het voorjaar af te treden en zich alhier op een vast landgoed (men spreekt van de *Klingelbeck*) met bijzonder aan het planten zijner kool te gaan wijden. Ik voer mij heide dit gerucht voor eene kool, welke men der Kamer steeft; ten einde de begroeting van buitenlandsche zaken toegestemd te krijgen. Is dese eenmaal bewilligd, dan wordt het koolplanten nog voor een paar jaren uitgesteld.

De graaf VAN RANDWYCK moet voortdurend diep nuchter onder de hem opgelegde portefeuille. Men beweert, dat hij letterlijk gedwongen werd om dezelve aan te nemen. Men zou hem herhaaldelijk hebben voorgelaten al wat de Nederlandsche koningen voor de familie VAN RANDWYCK hadden gedaan, met bijvoeging dat een gouverneur — men zag het aan den graaf VAN RANDWYCK — niet inamovibel was. Daar het nu niet iedereen conveniëert, na tijd en studien te hebben aangewend om zich voor de staatsdienst geschikt te maken, ter zijde te worden gesteld, — misschien ook mit dankbaarheid — nam de edele graaf de zoo algemeen verstootene ministeriële nalatenschap aan. Hij het opmaken, echter, van den inventaris, deinst hij, naar men zegt, meer en meer voor den staat des bodems terug.

Pauperismus en armwezen, inzonderheid met betrekking tot Nederland en België.

I.
Bij de heerschende duurte der levensmiddelen, gevoelt men dubbel, hoe ongelijk levensgenot en levensbehoefte verdeeld zijn en hoe het pauperismus de gevoeligste wonde der Europeesche maatschappij is. Zoo ooit, dan komen thans de altijd gewigtige vragen der philanthropische economie (*économie politique chrétienne* noemt VILLENRUYE-BANCHEMONT haar) ernstiglijk ter sprake. Deze vragen zijn hoofdzakelijk twee welke zijn de oorzaken van het kwaad en welke zijn de middelen tot wegneming daarvan? Beiden hangen naauw te samen. Wij zien in eenige gewesten de armoede toenemen ten gevolge van afneming der welvaart, gelijk mede der gelegenheid tot verdienste en arbeid, in verband welligt met de overbevolking; wijders zien wij in andere oorden, waar ontzaglijke rijkdommen zich ophoopen, die in kunnen omloop velen rijk doen worden, het eensklaps wemelen van armen, die broodsgebrek lijden. In vele landen, waar vooral de landbouw geoeffend wordt en de bevolking niet zeer groot is en waar alsoo overvloed van de eerste levensbehoeften moest aanwezig zijn, wordt door onvruchtbaarheid of overbevolking des bodems, door drukkende administratie en kostbare regtpleging, bij slechts gering misgewas, terstond gebrek gevoeld en geleden; of wij zien — gelijk de nijvere vlijt des landbouwers tot verbetering des gronds — zoo ook de handwerksvlijt der steden in deszelfs werking belemmerd, de natuurlijke ontwikkeling der krachten, des geestes, der ondernemingsgucht door oude versletene instellingen gestremd; of ook vinden wij al deze gebreken, de onvruchtbaarheid des bodems en des arbeids vereenigd en deze talen in vele door de natuur gezegende landen een gebrek en eenen nood, welke men anderszins onbegrijpelijk en onverklaarbaar zou achten. Wat baten daar, waar zulke gebreken aanwezig zijn, in tijden van nood, tijdelijke verbodsmaatregelen van uitvoer, welke slechts aan het eigen land nienwe lasten oplaggen, de bronnen des verkeers van het land afleiden en de schopping van eenen, in ieder opzigt heilzamen, regelmatig graanhandel onmogelijk maken, weshalve dan ook in meer ontwikkelde handelsstaten zulke maatregelen de geheele handelswereld tegen sich hebben? Het onderhoud des volks is eenen der behoeften, voor welke men niet genoeg kan zorgen, welke men niet genoeg ter harte kan nemen. Hoe gering ook het werkelijk gebrek aan levensmiddelen zijn moge of dreige te worden, — de prijzen vlijen terstond onmatiglijk, de ellende breidt hare gruwelijke verbodslijnen verre uit en zelfs de openbare orde wordt beïnvloed. Wetten, vooral die op den invoer van eerste levensmiddelen drukken, — zoo lang jaeren in Engeland een hoofdband van het pauperismus onder de fabriekarbeiders — vlijden, mijns bedunkens, tegen de algemeene welvaart, en zij, die deze in hun eigen belang trachten te rechtvaardigen, gevoelen dit zoo zeer, dat zij voorgewen dezelve slechts ten behoeve en ter aanmoediging des landbouws in bescherming te nemen. Doch daartegen spreekt alle ervaring, welke op statistieke opgaven gegrond is. Grootendeels en dikwijls ligt een oorzak van toenemende armoede in het armwezen-zelf, in de wijze, waarop het kwaad door staat en gemeenten aangestast en behandeld wordt; hetzij, nu, dat men den toestand der armen lijdzaamlijk en zedelijk verwaarloost, hetzij, dat de weldadigheds-inrigtingen ter

te-gemoet-koming der armen overdueren zijn, en als het ware een premie uitloven voor lichtzinnigheid, luiheid en verkwisting, gelijk vroeger in Engeland het geval was en nog heden in België en Nederland ten deele werkelijk het geval is. Wordt nu de toe- en afneming der armoede ook nergens door de armen-inrigtingen bepaald, zoo laat zich toch niets minder dwingen dan de openbare milddadigheid, welke, naar haar wezen, vrij moet zijn; niets is moeilijker, dan haar, eenmaal op eenen dwaalweg, op den rechten toestand te brengen. Een goede armen-wet is een der moeilijkste zaken, gelijk men met name in Engeland en Nederland ondervonden heeft, en er behoort de meeste omzigtigheid toe, om der wel- of milddadigheid de gevorderde rigting te geven en te voorkomen, dat alles, wat ten behoeve daarvan geschiedt, zich niet vereenige, om de armoede te vermeerdere, in stede ze te verminderen. De philanthropie, welke met het geven van aalmoezen niet genoeg meent te hebben gedaan, maar wezenlijk helpen wil, stelt zich praktisch ten doel, dat ieder arme, die werken kan, het aan zijne krachten geveenerdigde werk vinde, en dat ieder, wien de krachten daartoe ontbreken, ondersteund worde; voor hen, die niet willen werken, heeft zij slechts middelen van tucht en verbetering, dwang of verwijdering uit de maatschappij. Iedere wettelijke armenverpleging moet van dit grondbeginsel uitgaan, iedere armenwet moet die strekking hebben: Werken moet, wie kan; doch de bevoegde, die het niet kan, de gebrekkige, de sieke, de hoogbejaarde moet tegen gebrek beschermd en de arme, verlatene wezen moeten onderwijs ontvangen en opgevoed worden tot achtenswaardige leden der samenleving. Dit beginsel vindt in de wetgeving op het armwezen der beschaaftelanden dagelijks meer ingang; is in de herziene Engelsche armenwet beslissend ingevoerd; heerscht, sedert meer dan 50 jaeren, in de Fransche wetten op dit stuk en heeft daar nog nooit reden tot beklag gegeven. Beperkt men het wettelijk verplicht onderhoud tot zulke armen, die niet werken kunnen, zoo heeft zulks eenen heilzamen invloed op de gezonden, die de zekerheid moeten hebben, dat zij slechts bij wege van uitzondering op ondersteuning kunnen hopen, welke zooveel mogelijk in werk-activiteit moet gegeven worden en wier eergevoel alom, zoo lang mogelijk, beletten zal aalmoezen aan te nemen. In België en Nederland moet, naar het voorschrift der wet, jaarlijks een naauwkeurig verdrag tusschen het armwezen aan de vertegenwoordiging gesloten worden. Niettemin is de toestand der armoede ook in deze staten nog niet altijd volkomen klaar en duidelijk, dewijl vele gemeenten zich moeilijk tot naauwkeurige verslagen aan de regering laten vinden (?), van welke zij zich, zich de tijden berispende, van de steden der Nederlanden zich allen souverainlijk bestuurd, nog altijd onafhankelijk (?) gevoelen. Zoo komt de heer LUTZMANN, een kundig en waarheidslievend opmerker, in een geschrift over het armwezen in Nederland, tot de slotsom, dat het aantal thuisarmen, welke openbare ondersteuning behoeven, in het jaar 1817 bedroeg 111 op de 1000 inwoners, in 1831 slechts 101, in 1838 1031; terwijl de heer VAN DEN BERG, in een voortreffelijk geschrift: *«Gedachten over armoede»* (Londen 1845) in hetwelk hij zich beroept op de naauwkeurigste officiële berichten, bevindt, dat in 1816 ongeveer 91, in 1830 reeds 100, in 1840 117 en in 1842, met bijtelling ook der armen in de bedelaarskoloniën en de menselijke gestichten, zelfs 215 armen op de 1000 inwoners in Nederland aanwezig zijn. Volgens de officiële statistiek der armen, bedroeg in 1843, het aantal regelmatig ondersteunde armen 228 op de 1000, en er hadden overigens 237 van de 1000 inwoners ondersteuning uit openbare fondsen gemeten. Deze heiding, 1- regelmatig ondersteunde arme op de de 8 tot 9, en 1 ondersteunde arme op de 4 tot 5 inwoners, is schrikbarend hoog, en Nederland heeft veel meer bedelaars te onderhouden dan, betrekkelijk, eenige andere staten van deszelfs land; intusschen is het getal armen in de beide laatste jaeren van duurte nog aanzienlijk gestegen. In den vorigen winter bleef het getal hulphoezenden te Amsterdam tot 70 000. Wel is ook schier een vierde der families te Brussel op de armen list ingeschreven, en haart dit getal op den eersten blik, ontzetting; maar deze lijst omvat vele families, welke nooit op openbare ondersteuning aandrigen, op de familie list inschrijven, om vele belastingen niet te betalen, van de schuttersdienst verschoond te worden, van den armen doctoren en de medicijnen gratis gebruik te maken, of anderszins swaarte, in het hospitaal opgenomen te worden. In België wordt het budget voor geregeld ondersteunde armen (*le budget de la bienfaisance publique*) op 10 tot 12 miljoen franken berekend, 6 miljoen op de *bureaux de bienfaisance*, 5 miljoen op de *hospitaux*; enz. en de milddadigheid der bijzondere personen is buitendien aanzienlijk aanzienloos. In Nederland worden, daaraan tegen, jaarlijks voor de weldadigheid-inrigtingen, op gelijke wijze berekend, zelfs 20 miljoen gulden of meer uitgegeven. In 1843, b. v., bedroegen de geregeld ontvangen en ongetuigd 20 648, 145, de uitgaven ongeveer 19 817, 134 met inbegrip natuurlijk der administratie kosten voor de armen-goederters, enz. en er komen daar, gemiddeld, 16 per hoofd, zoodat het er eenen vijfde armenstaten betreft, of de helft als zoodanig uitgave. Deze jaarlijks bepaalde uitgave stelt een kapitaal ter waarde van 400 miljoen daar.

Hiertegen komt in aanmerking, dat de toestand der Nederlandsche armen, over het algemeen, op verre na zoo beklagenswaardig niet is als die der fabriekarbeiders in menig Engelsch district, of zelfs der veldarbeiders in Ierland. Honger, in den eigenlijken zin des woords, komt daar niet voor, ook is de ellende er nimmer zoo opgevoerd als in eenige streken van andere landen. Wier algemeene armen-statistiek anders gunstiger luidt, bij voorbeeld, in eenige gedeelten van Vlaanderen, van Noord-Westelijk Frankrijk, in het bergachtig gedeelte van Silesië, waar de arbeiders dikwijls, bij het karigste loon, zonder werk zijn. Men kan, wegens de grotere behoeften in Nederland, daar minder arm zijn dan elders, om reeds hulpbehoevend te worden. Dit bewijst wel voor levendig gevoelden weldadighedszin, maar daarin ligt ook een woedere tusk, dewijl reeds vóór de komst van den nood het ontvangen van aalmoezen ophoudt een schande te zijn. (Wordt vervolgd.)

ARNHEM, 4 Januari.
De postbediende Jan Jansen alhier wordt beschuldigd, verscheidene banknoten, coupons enz. uit brieven te hebben ontvreemd; — waarom diegenen, welke sedert 8 juni jl. zoodanige bijetten in het algemeen, en speciaal eens banknoet, groot f 25, no. 780; een coupon op de stad Amsterdam, groot f 5, no. 148; een coupon 3 pct. nationale schuld, groot f 14,85, no. 668, van hem of zijne vrouw, of ook van de zoodanigen, welke zij kunnen vermoeden zulks voor hem gedaan te hebben, mogten hebben ingewisseld. — Hetzij dezelve nog of niet meer bezittende — ten nutte der justitie versocht worden daarvan kennis te geven aan den heer mr. van Overveldt te Arnhem, regter-commissaris ten deze; tot welke kennisgeving tevens worden aangemaand zij, die vermenen uit brieven, op het postkantoor te Arnhem bezorgd of daarover gepasseerd, dergelijke papieren van geldwaarde te hebben vermist.

Advertentiën.
De Notaris Mr. J. NYHOFF zal, op den 12den deser, ten 10 ure, aan het Tuinmanshuis op *Persikhaaf*, onder *Arnhem*, in het openbaar verkoopen: Ongeveer 30 perceelen BEUKEN-, EIKEN-, ELSSEN-, ELSSEN- en WILLIGEN-HAKHOUT, drooge EIKEN- en andere SCHRANSEN, eenige EIKENBOOMEN, en ongeveer 5000 1/2 Nederlandsche ponden BOOI, aan te wijzen door den *Tuinsman*.

+++ De GENAAIDE GOEDEREN van de *Hermes-Vereenigingen: Werkzaamheid, Doelmatigheid en Redelijkheid*, zijn met de *Wet* tot vermindering der prijzen verkrijgbaar gesteld bij *Majuffrouw de Weduwe MULLER*, in de Pastoorsteeg te *Arnhem*.

* Bij de Boekhandelaars J. C. VAN KESTEREN en A. ZWEESSAARDT, ex ZONN, te Amsterdam, is uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

NEDERLANDSCHE Constitutioneel Archief.
VERZAMELD EN UITGEGEVEN DOOR
Mr. S. P. LIPMAN,
ADVOCAT TE AMSTERDAM.
EERSTE VERZAMELING, van de Omwenteling van 1813 tot de Omwenteling van 1830. (N. VII. 126). Prijs f 1,25.
TWEDE en DERDE VERZAMELING, van 1830 tot heden. (N. XIV. 206). Prijs f 2.
Dit werk, waarvan het eerste gedeelte zoo gunstig is opgenomen, is alom geheel voortgevoerd, en zal welkom zijn aan den lezer, die belang stelt in de *Nederlandsche Geschiedenis*, of in de *Wetstatingen*, en hier in eerste staatstukken (voor den Staat, en voor de Provincie) en in een uitgewerkt OVERZICHT der belangrijkste gebeurtenissen, behorende tot het jaar 1813 tot 1846, duidelijk en volledig te zien en te beoordeelen.
Nog enkele Exemplaren zijn voorhanden van:
I. VERZAMELING, van de *Wetstatingen* van 1813 tot 1830. Prijs f 1,25.
II. NEDERLAND, zoo als het was, is, worden zal of kan. Uit het Hoofdstuk, met behouding der aantekeningen van E. H. VAN MAUVILLON. Prijs f 2,50.
III. VOORSTEL tot verandering en aanvulling in de Grondwet, ingediend door acht leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Prijs f 0,25.

Nijmegen, 4 Januari 1847.
Tarwe en Rogge tot vorige prijzen, met welkij handel; *Hooglandse* f 13, 1/2; *Gevoene* 10,75 a f 12. — *Rogge*, door de heeren *van der* f 10; *Prinsse soorten*, bij uitwisseling f 10. — *Wol*, scharach: — *Wol*, niet af markt, *Wol* f 2,75 a f 2,85. — *Wol*, in een doek f 2,25. — *Wol*, in een doek f 2,25. — *Wol*, in een doek f 2,25.

Uitverkoop te Arnhem.
Den 5 Jan. 1848 Palm Ouden; gav. 15 D. ger. O'D.
Te Arnhem, bij C. A. THIESS, Boekdrukker.